

Belastingrente voor aangiften erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2021

MvF, 1 december 2020, 2020-0000236031

SAMENVATTING

In een brief aan de Tweede Kamer informeren de minister van Financiën en de staatssecretaris over ontwikkelingen binnen de schenk- en erfbelasting waaronder de belastingrente voor de erfbelasting. In maart 2018 is vanwege automatiseringsproblemen een beleidsbesluit in werking getreden, waarin is voorzien dat in de erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2017 zolang als nodig is geen belastingrente in rekening wordt gebracht bij belastingaanslagen erfbelasting. Inmiddels wordt aan de randvoorwaarden, om de belastingrente voor de erfbelasting aan te zetten, voldaan. De aanslagoplegging is op orde en de burger krijgt snel bericht van de Belastingdienst. Ook is de samenstelling van de voorraad aangiften erfbelasting jong. De belastingrente wordt alleen aangezet voor overlijdens vanaf 1 januari 2021. Voor overlijdens in de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2020 geldt eerbiedigende werking, dat wil zeggen dat de belastingrente 'uit' blijft. Er wordt bij het vaststellen van de aanslag erfbelasting overigens alleen belastingrente in rekening gebracht als de aangifte erfbelasting te laat wordt ingediend (dat wil zeggen na acht maanden na het overlijden) of als bij de definitieve aanslagregeling wordt afgeweken van de aangifte. Belastingrente kan ook worden voorkomen door tijdig een verzoek te doen om een voorlopige aanslag. De termijn van acht maanden heeft tot gevolg dat de belastingrente op zijn vroegst pas weer vanaf 1 september 2021 in rekening kan worden gebracht. Het aanzetten van de belastingrente voor overlijdens vanaf 1 januari 2021 en de eerbiedigende werking voor overlijdens in de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2020 wordt geregeld via een beleidsbesluit dat nog dit jaar zal worden gepubliceerd in de Staatscourant.

NOOT

De belastingrente voor de erfbelasting gaat weer 'aan' per 1 januari 2021 voor overlijdens vanaf die datum. Die was eerder 'uitgezet' omdat de Belastingdienst nieuwe software voor de erfbelastingprocessen in gebruik nam, die ernstig vertraagd was en nog niet volledig operationeel, terwijl het oude systeem alleen inzetbaar was voor overlijdens tot 1 januari 2017. Om te voorkomen dat door die vertraging meer belastingrente verschuldigd werd bepaalde de staatssecretaris dat, zo lang dat nodig is, geen belastingrente in rekening wordt gebracht bij belastingaanslagen erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2017 (Stcrt. 2018, 17312). Die goedkeuring wordt dus per 1 januari ingetrokken, maar wel geëerbiedigd.

Geen belastingrente bij 'tijdige' aangifte

De staatssecretaris licht verder toe dat bij het vaststellen van aanslagen erfbelasting alleen belastingrente in rekening wordt gebracht 'als de aangifte erfbelasting te laat wordt ingediend (dat wil zeggen na acht maanden na het overlijden) of als bij de definitieve aanslagregeling wordt afgeweken van de aangifte'. Dat staat per 1 januari 2019 in artikel 30g, lid 4, AWR, maar dan moet de aangifte dus wel worden gevolgd. Als van de aangifte wordt afgeweken, mag de Inspecteur er, binnen de begrenzing van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zo lang over doen als hem goeddunkt om de

aanslag op te leggen. De hoofdregel van het tweede lid geldt dan, inhoudende dat het rentetijdvak voor de erfbelasting aanvangt acht maanden na het overlijden en eindigt op de dag voorafgaand aan de dag waarop de belastingaanslag invorderbaar is, de laatste dag van de betaaltermijn.

Intrekken coronaverlaging belastingrente verkeerd toegepast

De belastingrente is per 1 juli 2020 vanwege corona verlaagd van 4% naar 0,01% en die verlaging is per 1 oktober 2020 weer teruggedraaid. Bos-Schepers heeft zich in WFR 2020/211¹ kritisch uitgelaten over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan dat teruggedraaien. Zij betoogt dat het onrechtmatig is dat de 'verhoogde' belastingrente is toegepast op aanslagen die vóór 1 oktober 2020 zijn opgelegd (en op de 'verlaagde' periode betrekking hebben). Deze 'premature toepassing' komt omdat de rente dus doorloopt tot de aanslag invorderbaar is (een reguliere aanslag is na zes weken invorderbaar, een navorderingsaanslag na een maand, een naheffingsaanslag na twee weken). Ik ben het met Bos-Schepers eens dat een aanslag die bijvoorbeeld medio september dit jaar is opgelegd niet rechtens gebaseerd kan zijn op een bepaling die pas twee weken daarna in werking is getreden.

Recht op 'geen rente' bij erfbelasting bij een eerder overlijden?

Terug naar de belastingrente voor erfbelasting. Een vraag die bij mij opkwam, is hoe om te gaan met een correctie van een aangifte erfbelasting die ziet op een overlijden in een eerder jaar, bijvoorbeeld 2015. Als die aangifte nu wordt gecorrigeerd is ook belastingrente verschuldigd over de periode 2017 tot en met heden, terwijl bij een overlijden vanaf 1 januari 2017 dus geen belastingrente verschuldigd is vanwege de eerbiedigende werking. Helemaal logisch is dat onderscheid niet. Een eventueel beroep op het gelijkheidsbeginsel lijkt echter gedoemd te mislukken vanwege de simpele constatering dat een overlijden in 2015 niet feitelijk hetzelfde geval is als een overlijden in 2017.

mr. N. van den Hoek

Jaeger Advocaten-belastingkundigen

BRON

ADR-rapport schenk- en erfbelasting en stand van zaken belastingrente voor de erfbelasting

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij uw Kamer het ADR-rapport aan met de bevindingen van het onderzoek naar de ontwikkeling in raming en realisatie van de schenk- en erfbelasting over de periode 2016 tot en met 2019. Op 27 februari 2020 is uw Kamer geïnformeerd over dit onderzoek van de ADR.²

In deze brief informeren wij uw Kamer ook over andere ontwikkelingen binnen de schenk- en erfbelasting waaronder de belastingrente voor de erfbelasting.

Bevindingen ADR-rapport

Het onderzoek van de ADR ziet op de ontwikkeling van de raming en realisatie van de schenk- en erfbelasting. Uit het onderzoek komt naar voren dat een combinatie van kasverschuivingen en het ontbreken van uitvoeringsinformatie heeft geleid tot verschillen in de (initiële) raming en gerealiseerde opbrengsten. Oftewel, het later opleggen van aanslagen heeft ervoor gezorgd dat de belastingopbrengsten ook later zijn ontvangen. Er heeft een verschuiving plaatsgevonden van het jaar 2017 naar de jaren 2018 en 2019. Een belangrijke bevinding over het verschil tussen de ramingen en

¹ R.M. Bos-Schepers, '4% belastingrente vóór 1 oktober 2020?', WFR 2020/211.

² Kamerstukken II 2019/20, 31 066, nr. 602.

de realisatie was het ontbreken van uitvoeringsinformatie die van belang was voor de hoogte van de ramingen.

Het rapport geeft duidelijke punten van verbetering. In de managementreactie worden de bevindingen en adviezen uit het onderzoek onderschreven. Het belang is onderkend om informatie die de ramingen kan raken in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren. De adviezen zullen worden overgenomen.

Voor dit onderzoek is tevens gevraagd om een assurancerapport. Voor een assurance-opdracht is, in tegenstelling tot een onderzoeksopdracht, een vooraf door de opdrachtgever opgesteld normenkader noodzakelijk. Vanwege de aannames en schattingen die per definitie ten grondslag liggen aan de raming en eventueel gedeelde belastingontvangsten, is dit niet goed mogelijk. Een assurance-opdracht werd door de ADR daarom niet haalbaar geacht. Om die reden heeft deze geen assurancerapport uitgebracht. Dit doet echter niet af aan de kwaliteit en de uitkomsten van het onderzoek.

Wij danken de ADR voor het gedegen onderzoek dat is verricht en verwijzen u graag naar de managementreactie van de secretaris-generaal voor de beoogde opvolging van de aanbevelingen die uit dit rapport naar voren zijn gekomen.

Belastingrente voor de erfbelasting

In maart 2018 is vanwege automatiseringsproblemen een beleidsbesluit³ in werking getreden, waarin is voorzien dat in de erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2017 zolang als nodig is geen belastingrente in rekening wordt gebracht bij belastingaanslagen erfbelasting.

Inmiddels wordt aan de randvoorwaarden, om de belastingrente voor de erfbelasting aan te zetten, voldaan. Het automatiseringssysteem voor de erfbelasting is op orde waardoor benodigde functionaliteiten tijdig kunnen worden geïmplementeerd door de Belastingdienst. Daarnaast is het normale verwerkingsritme van de aangiften erfbelasting bereikt. Dit houdt in dat gemiddeld 70% van de aangiften binnen drie maanden na ontvangst door de Belastingdienst en gemiddeld 90% binnen zes maanden na ontvangst zijn behandeld. Dit betekent dat de aanslagoplegging op orde is en de burger snel bericht krijgt van de Belastingdienst. Ook is de samenstelling van de voorraad aangiften erfbelasting jong.

Op grond van bovenstaande wordt de belastingrente voor de aangiften erfbelasting voor overlijdens vanaf 1 januari 2021 aangezet. Wij achten het niet wenselijk dat aangiften erfbelasting voor overlijdens die hebben plaatsgevonden in de periode dat de belastingrente 'uit' stond alsnog met belastingrente worden geconfronteerd. De belastingrente wordt daarom alleen aangezet voor overlijdens vanaf 1 januari 2021. Voor overlijdens in de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2020 geldt dus eerbiedigende werking, dat wil zeggen dat de belastingrente 'uit' blijft. Er wordt bij het vaststellen van de aanslag erfbelasting overigens alleen belastingrente in rekening gebracht als de aangifte erfbelasting te laat wordt ingediend (dat wil zeggen na acht maanden na het overlijden) of als bij de definitieve aanslagregeling wordt afgeweken van de aangifte. Belastingrente kan ook worden voorkomen door tijdig een verzoek te doen om een voorlopige aanslag. De termijn van acht maanden brengt met zich mee dat de belastingrente op zijn vroegst pas weer vanaf 1 september 2021 in rekening kan worden gebracht.

Interactie met nabestaanden

De Belastingdienst stuurt binnen drie tot vier weken na ontvangst van het bericht van overlijden van een belastingplichtige een condoleancebrief naar het laatst bekende adres van de overledene. Bij deze brief zit een formulier waarin gevraagd wordt om de naam en het adres van een contactpersoon voor het afhandelen van lopende zaken van de overledene.

³ Staatscourant 2018, nr. 17312.

Hierna volgt een beoordeling of de nabestaande een aangifte moet indienen wat kan leiden tot een uitnodiging tot het doen van aangifte of een brief 'geen aangifte'. De nabestaande wordt hierover binnen vier maanden na het overlijden van de erflater geïnformeerd. In deze brief staat ook hoe de aangifte erfbelasting moet worden ingediend en binnen welke termijn de aangifte moet worden ontvangen door de Belastingdienst. De nabestaande kan om uitstel verzoeken. Het verzoek voor uitstel moet voor de uiterlijke aangifte datum worden ingediend. Nabestaanden kunnen ook een verzoek indienen voor een voorlopige aanslag als zij nog niet over alle voor de aangifte relevante gegevens beschikken. Na ontvangst van de aangifte door de Belastingdienst volgt in circa 90% van de gevallen binnen drie tot zes maanden een definitieve aanslag.

Nabestaanden kunnen informatie hierover via de website van de Belastingdienst raadplegen. Op de website is er ook een checklist voor de nabestaanden opgenomen om te controleren of alle noodzakelijke stappen en formulieren gevolgd zijn. Bovendien kunnen de nabestaanden via een gratis telefoonnummer contact opnemen met de belastingtelefoon.

Beleidsbesluit

Het aanzetten van de belastingrente voor overlijdens vanaf 1 januari 2021 en de eerbiedigende werking voor overlijdens in de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2020 wordt geregeld via een beleidsbesluit dat nog dit jaar zal worden gepubliceerd in de Staatscourant.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

W.B. Hoekstra

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

J.A. Vijlbrief